

حسابداری دولتی و اصطلاحات آن

مقدمه

حسابداری دولتی، شاخه‌ای جدایی‌ناپذیر از سیستم حسابداری و دانش مالی است. این نوع حسابداری مطابق نامش، بیانگر فعالیت‌های مالی و اقتصادی بوده که مرتبط با سازمان‌ها و مؤسسات دولتی است. در این مقاله همراه تیم آموزشی نخبه حساب باشید تا درباره حسابداری دولتی و اصطلاحات آن، مطالبی را بیان کنیم.

حسابداری دولتی یعنی چی؟

در واقع، حسابداری دولتی برخلاف تصور برخی، مخالف استانداردها و اصول حسابداری پذیرفته‌شده نیست؛ بلکه طبق آن‌ها عمل می‌کند. نکته‌ی مهم این است که تمامی عملیات مرتبط با تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی، دسته‌بندی و خلاصه‌سازی گزارش‌ها، طبق قوانین و مقررات و اصول حسابداری دولتی انجام می‌شود. این بدین معناست که اگر تناقضی بین قوانین و استانداردهای حسابداری وجود داشته باشد، در حسابداری دولتی اولویت و تقدم با پیروی از قوانین و مقررات است.

قوانین و مقررات به بیان ساده، یک چهارچوبی برای این شاخه از حسابداری تعیین می‌کنند.

چه شرکت‌ها و مؤسساتی دولتی هستند؟

یک مؤسسه دولتی تعریف ساده‌ای دارد. طبق ماده ۳ قانون محاسبات عمومی کشور، هر واحد سازمانی که بر اساس قانون تأسیس، و زیر نظر یکی از قوای سه‌گانه اداره شود، یک مؤسسه دولتی محسوب می‌شود.

نکته: مؤسسات دولتی به هیچ عنوان نباید عنوان وزارتخانه داشته باشند.

ماده ۴ قانون محاسبات عمومی کشور، یک سازمان مشخصی است که به حکم قانون به عنوان یک شرکت آغاز به کار کرده و به عنوان شرکت دولتی شناخته می‌شود.

هر شرکتی تجاری که توسط سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، تا زمانی که بیش از ۵۰٪ سهام آن‌ها متعلق به دولت باشد، جزء شرکت‌های دولتی تلقی می‌شوند. پس نکته مهم در مورد شرکت‌های دولتی این است که بیش از ۵۰٪ از سهام آن‌ها باید متعلق به دولت باشد.

اصطلاحات مهم در حسابداری دولتی چه مواردی هستند؟

مواردی هستند که تنها در حسابداری دولتی به چشم می‌آیند؛ اما به طور کلی اصطلاحات زیادی در این شاخه از حسابداری، با سایر ها تفاوتی ندارد.

۱. دستگاه اجرایی

همانطور که در مقاله‌ای دیگر به دستگاه اجرایی اشاره کردیم، هر واحد اجرایی که مشمول اصول ۴۴ و ۴۵ قانون اساسی مالکیت عمومی شود، جزء دستگاه اجرایی به حساب می‌آید.

منظور از دستگاه‌های اجرایی کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی هستند.

سایر واحدهایی که به هر نحوی از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند نیز دستگاه‌های اجرایی محسوب می‌شوند.

۰۹۳۷۴۰۰۶۴۰۶

اسکن کنید

nokhbe_hesab

۲. سال مالی

مطابق ماده ۶ قانون محاسبات عمومی کشور، سال مالی همان سال شمسی است که از آغاز فروردین ماه هر سال، شروع و به پایان اسفندماه همان سال ختم می‌شود.

نکته: سال مالی هر شرکت با دیگری ممکن است متفاوت باشد و لزومی ندارد تمامی شرکت‌ها سال مالی خود را از ابتدای فروردین ماه تا پایان اسفندماه در نظر بگیرند.

۳. اعتبار

هر مبلغی که برای اجرای برنامه‌های دولت و یا اهداف نیل به سازمان به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، مطابق ماده ۷ قانون محاسبات عمومی کشور اعتبار می‌باشد.

۴. دیون بلامحل

دین به معنای بدهی می‌باشد و دیون جمع آن است. به بدهی‌های قابل پرداخت سنوات گذشته که در بودجه مربوطه، اعتباری برای آن‌ها در نظر گرفته نشده باشد، دیون بلامحل گفته می‌شوند.

همچنین اگر اعتباری به تصویب رسیده باشد و بدهی‌هایی مازاد بر آن اعتبار وجود داشته باشد نیز متعلق به دیون بلامحل می‌باشند.

این دیون شامل مواردی به این شرح است:

الف) در صورتی که از طرف مراجع صالحه، احکام قطعی صادر شود.

ب) کلیه بدهی‌هایی که به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی در ازای انجام خدمات متعهد شده‌ایم.

ج) سایر بدهی‌هایی که خارج از اختیار دستگاه، ایجاد شوند و توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، تعیین و اعلام شوند.

۵. تخصیص اعتبار

هنگامی که برای دوره‌های زمانی مشخص، از اعتبارات مصوب سالانه اجازه استفاده از منابع معینی داده شود، تخصیص اعتبار تلقی می‌شود.

۶. اعتبار مصوب

عبارت است از اجازه ایجاد هزینه یا تعهد به میزان مشخصی برای یک سازمان دولتی که در ازای انجام خدمات و یا دریافت کالا ایجاد می‌شود.

۷. اعتبار تخصیص یافته

به طور کلی در قانون بودجه، هر سال به دولت این اجازه داده می‌شود تا به میزان وصول درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار، مخارج خود را انجام دهد.

بنابراین مصرف اعتبار مصوب دستگاه‌های دولتی وقتی عملی خواهد شد که بخش کوچکی و یا تمام اعتبار به آن‌ها، تخصیص داده شود.

۸. درآمد عمومی

در قانون بودجه کل کشور، بنابر ماده ۱۰ قانون محاسبات عمومی کشور، کلیه درآمدهای وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی تحت عنوان درآمد عمومی شناسایی می‌شوند.

نمونه‌هایی از درآمد عمومی را می‌توان مالیات، سود سهام شرکت‌های دولتی، درآمد حاصل از انحصارات، مالکیت و... سایر درآمدهایی از این نظیر دانست.

۹. دریافت‌های دولت

تمامی وجوهی که با عنوان درآمد عمومی، درآمد اختصاصی، درآمد شرکت‌های دولتی، سپرده‌ها و هدایا به موجب قانون در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شوند، جزء دریافت‌های دولت به شمار می‌آیند. این امر مطابق ماده ۱۱ قانون محاسبات عمومی کشور می‌باشد.

۱۰. درآمد اختصاصی

به کلیه درآمدهایی که به موجب قانون برای مصارف خاص در بودجه کل کشور مصرف می‌شود، تحت عنوان درآمد اختصاصی منظور می‌شود.

۰۹۳۷۴۰۰۶۴۰۶

اسکن کنید

nokhbe_hesab

۱۱. سپرده

تعاریف مختلف و پیچیده‌ای درباره سپرده وجود دارد، اما به سادگی می‌توان آن را تعریف کرد.

وجوهی که طبق قوانین و مقررات برای تأمین حقوق دولت و یا جلوگیری از تضییع حقوق دولت دریافت می‌شوند، سپرده نام دارند.

استرداد و بازگشت سپرده و یا ضبط آن به نفع دولت تحت نظر مقررات و قراردادهای مربوطه خواهد بود.

نمونه‌هایی از سپرده عبارتند از:

الف) سپرده شرکت در مناقصه

ب) سپرده شرکت در مزایده

ج) سپرده حسن انجام تعهدات

د) سپرده حسن انجام کار

ه) سپرده قضایی

نتیجه‌گیری

در این مقاله تلاش کردیم درباره تعریف حسابداری دولتی و اصطلاحات رایج آن، اطلاعاتی را برای شما هنرجویان عزیز نخبه حساب فراهم کنیم.

یاد گرفتیم که حسابداری دولتی مشابه سایر انواع حسابداری است، ولی قانون برای آن یک چارچوب خاص تعیین کرده که در مواقع نیاز، حسابداری دولتی قوانین و مقررات را مهم‌تر از استانداردهای حسابداری می‌داند.

همچنین، شرکتی که بر اساس قانون تأسیس شود و بیشتر از ۵۰٪ سهام آن متعلق به دولت باشد، یک شرکت دولتی به حساب می‌آید.